UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä syyskuuta 2019 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Kulutusluottosopimukset – Direktiivi 2008/48/EY – 16 artiklan 1 kohta – Ennenaikainen takaisinmaksu – Kuluttajan oikeus vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista niin, että tämä vähennys koostuu sopimuksen jäljellä olevana voimassaoloaikana kertyvistä koroista ja kustannuksista

Asiassa C-383/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (Lublin-Wschódin alioikeus Lublinissa, Świdnikin toimipaikka, Puola), on esittänyt 28.5.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Lexitor Sp. z o.o.

vastaan

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczyka z siedzibą w Gdyni,

Santander Consumer Bank S.A. ja

mBank S.A.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari), A. Rosas, L. Bay Larsen ja M. Safjan,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. Franciszka Stefczy, edustajinaan P. Chojecki ja P. Skurzyński, radcowie prawni, ja M. Kowara, adwokat,

– Santander Consumer Bank S.A., edustajinaan P. Kończal, P. Muciek ja J Wojnarowska, radca prawny,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

– mBank S.A., edustajanaan A. Opalski, radca prawny,

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään S. Jiménez García,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Szmytkowska, G. Goddin ja C. Valero,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.5.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66) 16 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty kolmessa asiassa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Lexitor Sp. z o.o. (jäljempänä Lexitor) ja toisaalta Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo Kredytowa im. Franciszka Stefczyka (jäljempänä SKOK), Santander Consumer Bank S.A. (jäljempänä Santander Consumer Bank) ja mBank S.A. (jäljempänä mBank) ja jossa on kyse kulutusluottojen kokonaiskustannuksista tehtävästä vähennyksestä luottojen ennenaikaisen takaisinmaksun vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 87/102/ETY

3 Kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 22.12.1986 annetun neuvoston direktiivin 87/102/ETY (EYVL 1987, L 42, s. 48), joka on kumottu ja korvattu direktiivillä 2008/48 11.6.2010 lukien, 8 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Kuluttajalla on oikeus täyttää luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa ennen sopimuksessa määrättyä ajankohtaa. Tällöin kuluttajalla on oikeus kohtuulliseen vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, siten kuin siitä säädetään jäsenvaltioissa.”

Direktiivi 2008/48

4 Direktiivin 2008/48 johdanto-osan 7, 9 ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Kulutusluottoja koskevien toimivien sisämarkkinoiden syntymisen helpottamiseksi on tarpeen säätää yhdenmukaistetut yhteisön puitteet useilla keskeisillä aloilla. Koska kulutusluottojen markkinat kehittyvät jatkuvasti ja Euroopan kansalaisten liikkuvuus lisääntyy, kulutusluottoja koskevan nykyaikaisen lainsäädännön aikaansaamista edistäisi ennakoiva yhteisön lainsäädäntö, joka mukautuu tuleviin luottomuotoihin ja antaa jäsenvaltioille asianmukaisen joustovaran sen täytäntöönpanossa.

– –

(9) Täydellinen yhdenmukaistaminen on tarpeen, jotta varmistetaan, että yhteisön kaikki kuluttajat voivat käyttää hyväkseen etujensa korkeatasoista ja yhtäläistä suojaa ja jotta voidaan luoda aidot sisämarkkinat. – –

– –

(39) Kuluttajan olisi voitava täyttää velvoitteensa ennen luottosopimuksessa sovittua määräpäivää. Jos luotto maksetaan takaisin ennenaikaisesti joko kokonaisuudessaan tai osittain, luotonantajalla olisi oltava oikeus saada korvausta ennenaikaiseen takaisinmaksuun suoraan liittyvistä kustannuksista ottaen huomioon myös luotonantajalle aiheutuvat mahdolliset säästöt. Korvauksen laskentamenetelmän määrittelyssä on kuitenkin noudatettava useita periaatteita. Luotonantajalle maksettavan korvauksen laskemisen olisi oltava avoin ja kuluttajan kannalta ymmärrettävä jo ennen sopimuksen tekoa ja joka tapauksessa luottosopimuksen täyttämisaikana. Lisäksi laskentamenetelmän olisi oltava luotonantajan kannalta helppokäyttöinen ja toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa korvauksen valvontaa olisi helpotettava. – –”

5 Tämän direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’kuluttajalla’ luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa toimissa toimii sellaisessa tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino-, liike- tai ammattitoimintaansa;

– –

g) ’kuluttajalle aiheutuvilla luoton kokonaiskustannuksilla’ kaikkia kustannuksia, mukaan luettuina korko, palkkiot, verot ja muunlaiset maksut, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa, notaarikuluja lukuun ottamatta; näihin kustannuksiin kuuluvat myös luottosopimukseen liittyvien lisäpalveluiden kustannukset, erityisesti vakuutusmaksut, jos palvelusopimuksen tekeminen on pakollista luoton saamiseksi joko yleensä tai markkinoiduin ehdoin,

– – ”

6 Direktiivin 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Ennenaikainen takaisinmaksu”, säädetään seuraavaa:

”1. Kuluttajalla on milloin tahansa oikeus täyttää luottosopimuksen mukaiset velvollisuutensa kokonaan tai osittain. Tällöin kuluttajalla on oltava oikeus kohtuulliseen vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, ja tämä vähennys koostuu koroista ja kustannuksista sopimuksen jäljellä olevana voimassaoloaikana.

2. Jos luotto maksetaan takaisin ennenaikaisesti, luotonantajalla on oikeus saada oikeudenmukainen ja objektiivisesti perusteltu korvaus mahdollisista kustannuksista, jotka liittyvät suoraan luoton ennenaikaiseen takaisinmaksuun, edellyttäen että ennenaikainen takaisinmaksu tapahtuu jaksolla, jonka osalta on sovittu kiinteästä lainakorosta.

Tällainen korvaus ei saa olla enempää kuin 1 prosentti ennenaikaisesti maksetun luoton määrästä, jos ennenaikaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen sovitun päättymisajankohdan välinen ajanjakso on yli vuoden pituinen. Jos tämä ajanjakso on alle vuoden pituinen, korvauksen määrä ei voi ylittää 0,5:tä prosenttia ennenaikaisesti takaisinmaksetun luoton määrästä.

3. Ennenaikaisesta takaisinmaksusta ei voida vaatia korvausta, jos

a) takaisinmaksu on tapahtunut vakuutussopimuksen mukaisesti, jonka tarkoituksena on luoton takaisinmaksun takaaminen;

b) kun kyse on tilinylitysmahdollisuudesta; tai

c) takaisinmaksu tapahtuu sellaisen jakson aikana, jolta ei ole sovittu kiinteää lainakorkoa.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että:

a) luotonantaja voi vaatia tällaista korvausta vain, jos ennenaikaisesti takaisinmaksettu määrä ylittää kansallisessa lainsäädännössä määritellyn kynnysarvon. Kynnysarvo ei saa olla millään 12 kuukauden jaksolla suurempi kuin 10 000 euroa;

b) luotonantaja voi poikkeuksellisesti vaatia suurempaa korvausta, jos hän voi osoittaa, että ennenaikaisesta takaisinmaksusta hänelle aiheutunut tappio ylittää 2 kohdan mukaisesti lasketun määrän.

Jos luotonantajan vaatima korvaus ylittää todellisen tappion, kuluttaja voi vaatia sen alentamista vastaavasti.

Tässä tapauksessa tappio muodostuu alun perin sovitun korkokannan ja sen korkokannan välisestä erotuksesta, jolla luotonantajan on ennenaikaisen takaisinmaksun ajankohtana mahdollista antolainata ennenaikaisesti takaisin maksettu määrä markkinoilla, ottaen lisäksi huomioon ennenaikaisen takaisinmaksun vaikutus hallintokustannuksiin.

5. Korvaus ei missään tapauksessa saa olla suurempi kuin koron määrä, jonka kuluttuja olisi maksanut ennenaikaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen sovitun päättymisajankohdan välisenä ajanjaksona.”

7 Saman direktiivin 22 artiklassa, jonka otsikko on ”Yhdenmukaistaminen ja direktiivin säännösten pakottavuus”, säädetään seuraavaa:

”1. ”Tässä direktiivissä olevien yhdenmukaistettujen säännösten osalta jäsenvaltiot eivät voi kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, jotka poikkeavat tässä direktiivissä annetuista.

– –

3. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava siitä, että niiden tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi antamia säännöksiä ei voida kiertää siten, että sopimukselle annetaan erityinen muoto, erityisesti yhdistämällä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia luoton nostoja tai luottosopimuksia luottosopimuksiin, joiden luonne tai tarkoitus tekisi mahdolliseksi välttää tämän direktiivin soveltaminen.”

Kansallinen oikeus

8 Direktiivi 2008/48 saatettiin osaksi Puolan oikeusjärjestystä kulutusluotoista 12.5.2011 annetulla lailla (ustawa o kredycie konsumenckim; Dz. U., nro 126, järjestysnumero 715), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä kulutusluottolaki).

9 Mainitun lain 5 §:n 6 kohdan mukaan käsitteellä ”luoton kokonaiskustannukset” tarkoitetaan kaikkia kustannuksia, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä, ja erityisesti korkoja, maksuja, palkkioita, veroja ja marginaaleja, jos ne ovat luotonantajan tiedossa, sekä lisäpalveluiden, erityisesti vakuutusten, kustannuksia, jos niiden maksaminen on pakollista luoton saamiseksi joko yleensä tai markkinoiduin ehdoin – muttei kuluttajan maksamia notaarikuluja.

10 Lain 49 §:n 1 momentissa säädetään, että jos luotto maksetaan takaisin kokonaisuudessaan ennen sopimuksessa määriteltyä ajankohtaa, luoton kokonaiskustannuksia vähennetään niiden kustannusten määrällä, jotka koskevat sopimuksen jäljellä olevaa voimassaoloaikaa, vaikka kuluttaja olisi maksanut nämä kustannukset ennen takaisinmaksua.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen yhdistämien kolmen asian taustalla ovat kulutusluottosopimukset, jotka on tehty direktiivin 2008/48 3 artiklan a alakohdassa tarkoitetun kuluttajan ja Santander Consumer Bankin, SKOK:in ja mBank:in välillä. Kussakin luottosopimuksessa sovittiin asianomaiselle pankille maksettavasta palkkiosta, jonka suuruus ei riippunut sopimusten voimassaoloajasta ja joka oli 1 591,35 Puolan zlotya (PLN) (noin 380 euroa), 4 845 zlotya (noin 1 150 euroa) ja vastaavasti 3 070,40 zlotya (noin 730 euroa).

12 Maksettuaan luottonsa ennenaikaisesti takaisin kuluttajat siirsivät pankeilta olevat ennenaikaisesta takaisinmaksusta johtuvat saatavansa Lexitorille, joka on Puolan oikeuden mukaan perustettu yhtiö ja tarjoaa kuluttajille oikeudellisia palveluja.

13 Tämän jälkeen Lexitor vaati saatavien siirronsaajana SKOK:ta, Santander Consumer Bankia ja mBankia palauttamaan osan kuluttajien maksamista palkkioista viivästyskorkoineen.

14 Koska luottolaitokset eivät suostuneet näihin pyyntöihin, Lexitor nosti 8.1.2018, 29.12.2017 ja 26.2.2018 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa kolme kannetta, joissa vaaditaan Santander Consumer Bankin, SKOK:n ja mBankin velvoittamista maksamaan se osa näistä palkkioista, joka vastaa luottosopimusten jäljellä olevaa kestoa, sekä viivästyskorkoja.

15 Pääasian vastaajat ovat vastustaneet ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamia maksamismääräyksiä.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, koskeeko pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa kuluttajan oikeusluoton kokonaiskustannusten vähentämiseen direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ennenaikaisen takaisinmaksun tapauksessa myös kustannuksia, jotka eivät riipu sopimuksen voimassaoloajasta. Se korostaa tässä yhteydessä, että vaikka tietyt puolalaiset tuomioistuimet ovat vastanneet tähän kysymykseen kieltävästi kulutusluottolain perusteella, eräs toinen tuomioistuin on sen sijaan antanut myönteisen vastauksen tulkittuaan tätä lakia kyseisen direktiivin 16 artiklan valossa.

17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tätä artiklaa on tulkittava siten, että luoton kokonaiskustannusten pienentäminen kattaa kustannukset, jotka eivät riipu sopimuksen voimassaoloajasta. Sen mukaan tämä tulkinta mahdollistaisi kuluttajan etujen suojaamisen ja sopimuspuolten välisten tasapainon takaamisen. Ennenaikaisesti suoritetun takaisinmaksun yhteydessä luotonantajalla on mahdollisuus käyttää takaisin maksettua määrää uuden luoton myöntämiseen toiselle kuluttajalle ja saada siten uusi palkkio. Lisäksi päinvastainen ratkaisu saattaisi johtaa käytäntöön, jossa luotonantajat soveltavat vain luottosopimuksen voimassaoloajasta muodollisesti riippumattomia kustannuksia sen välttämiseksi, että luoton kokonaiskustannusten alentaminen koskisi niitä.

18 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (Lublin-Wschódin alioikeus Lublinissa, Świdnikin toimipaikka, Puola) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2008/48] 16 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä 3 artiklan g alakohdan kanssa, tulkittava siten, että kun kuluttaja täyttää luottosopimuksen mukaiset velvollisuutensa ennenaikaisesti, hänellä on oikeus vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, mukaan lukien niistä kustannuksista, joiden suuruus ei riipu kyseisen luottosopimuksen voimassaoloajasta?”

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös asian nopeutettua käsittelyä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tämä pyyntö hylättiin unionin tuomioistuimen presidentin 17.9.2018 antamalla määräyksellä Lexitor (C-383/18, ei julkaistu, EU:C:2018:769).

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

20 Aluksi täsmennettäköön, että se, että pääasiassa on vastaajina vain elinkeinonharjoittajia, ei estä direktiivin 2008/48 soveltamista. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 24 kohdassa, tämän direktiivin soveltamisala riippuu luottosopimuksen, ei riidan, osapuolten henkilöllisyydestä. Tässä tapauksessa pääasian kohteena olevat saatavat ovat kuitenkin peräisin kolmesta kulutusluottosopimuksesta, jotka on tehty kolmen kuluttajan ja pääasian kolmen vastaajan välillä ja jotka on siirretty pääasian kantajalle näiden luottojen ennenaikaisen takaisinmaksun jälkeen.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että oikeus vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista silloin, kun luotto maksetaan takaisin ennenaikaisesti, kattaa myös kustannukset, joiden suuruus ei riipu sopimuksen voimassaoloajasta.

22 Direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 39 perustelukappaleen kanssa, säädetään kuluttajan oikeudesta maksaa luotto takaisin ennenaikaisesti ja oikeudesta vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, ja tämä vähennys koostuu sopimuksen jäljellä olevana voimassaoloaikana kertyvistä koroista ja kustannuksista.

23 Käsite ”luoton kokonaiskustannukset” määritellään kyseisen direktiivin 3 artiklan g alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan kaikkia kustannuksia, mukaan luettuina korko, palkkiot, verot ja muunlaiset maksut, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa, notaarikuluja lukuun ottamatta. Tähän määritelmään ei siis sisälly mitään rajoitusta, joka liittyisi kyseessä olevan luottosopimuksen voimassaoloon.

24 Kuten erityisesti ennakkoratkaisupyynnöstä ja pääasian vastaajien ja muiden tämän asian osapuolten esittämistä huomautuksista ilmenee, direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdassa oleva viittaus ”sopimuksen jäljellä olevaan voimassaoloon” voidaan ymmärtää sekä siten, että se tarkoittaa, että kustannuksia, joita kokonaiskustannuksista tehtävä vähennys koskee, ovat vain ne, jotka riippuvat objektiivisesti sopimuksen voimassaoloajasta, tai ne, joiden lainanantaja esittää kuuluvan johonkin tiettyyn sopimuksen tekemisen tai täytäntöönpanon vaiheeseen, taikka siten, että tämän vähennyksen laskemiseksi käytettävä laskentatapa perustuu siihen, että huomioon otetaan kaikki kuluttajalle aiheutuneet kustannukset ja tämän jälkeen alennetaan niiden määrää suhteessa sopimuksen jäljellä olevaan voimassaoloaikaan.

25 Direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdan eri kieliversioiden vertailevan tarkastelun perusteella ei ole mahdollista määrittää siinä säädetyn luoton kokonaiskustannuksista tehtävän vähennyksen täsmällistä merkitystä. Yhtäältä tämän säännöksen hollannin-, puolan- ja romaniankieliset versiot näyttävät viittaavan vähennykseen kustannuksista, jotka liittyvät sopimuksen jäljellä olevaan voimassaoloaikaan

(”*een verlaging van de totale kredietkosten, bestaande uit de interesten en de kosten gedurende de resterende duur van de overeenkomst*”, ”*obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy*” ja ”*o reducere a costului total al creditului, care constă în dobânda și în costurile aferente duratei restante a contractului*”). Toisaalta mainitun säännöksen saksan- ja englanninkielinen versio ovat hieman moniselitteisiä ja niiden perusteella voidaan ajatella, että tähän ajanjaksoon liittyvät kustannukset ovat vähennyksen laskemisen perusteena (”*das Recht auf Ermäßigung der Gesamtkosten des Kredits, die sich nach den Zinsen und den Kosten für die verbleibende Laufzeit des Vertrags richtet*” ja ”*reduction consisting of the interest and the costs for the remaining duration of the contract*”). Saman säännöksen italiankielisessä versiossa viitataan ranskankielisen version tavoin sopimuksen jäljellä olevana voimassaoloaikana ”maksettaviin” (*dovuti*) korkoihin ja maksuihin. Lopuksi on todettava, että direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdan espanjankielisessä versiossa edellytetään vähennystä, joka kattaa kustannukset, jotka vastaavat sopimuksen jäljellä olevaa kestoa (”*una reducción del coste total del crédito, que comprende los intereses y costes correspondientes a la duración del contrato que quede por transcurrir*”).

26 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämän säännöksen tulkitsemisessa on kuitenkin otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti tuomio 10.7.2019, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, C-649/17, EU:C:2019:576, 37 kohta).

27 Asiayhteydestä on muistutettava, että direktiivin 87/102, joka on kumottu ja korvattu direktiivillä 2008/48, 8 artiklassa säädettiin, että kuluttajalla ”on oikeus kohtuulliseen vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista, siten kuin siitä säädetään jäsenvaltioissa”.

28 Näin ollen on todettava, että direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohdassa konkretisoidaan kuluttajan oikeus vähennykseen luottokustannuksista ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä siten, että siinä korvataan yleinen käsite ”kohtuullinen vähennys” täsmällisemmällä käsitteellä ”vähenny[s] luoton kokonaiskustannuksista”, ja lisätään, että vähennyksen on katettava ”korot ja kustannukset”.

29 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 2008/48 tarkoituksena on kuluttajansuojan korkean tason takaaminen (ks. vastaavasti tuomio 6.6.2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä suojajärjestelmä nojautuu ajatukseen siitä, että kuluttaja on elinkeinonharjoittajaan nähden heikompi osapuoli sekä neuvotteluaseman että tietojen puolesta (ks. vastaavasti tuomio 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, 63 kohta).

30 Tämän suojan takaamiseksi direktiivin 2008/48 22 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi antamia säännöksiä ei voida kiertää siten, että sopimukselle annetaan erityinen muoto.

31 Luoton kokonaiskustannusten vähennystä koskevan kuluttajan oikeuden tehokkuus kuitenkin heikkenisi, jos vähennys voitaisiin rajoittaa vain niiden kustannusten huomioon ottamiseen, joiden luotonantaja ilmoittaa riippuvan sopimuksen voimassaoloajasta, koska kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa, pankki yksipuolisesti määrittää kustannukset ja niiden jaottelun ja kustannusten laskuttaminen voi sisältää tietyn voittomarginaalin.

32 Lisäksi, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, se, että luoton kokonaiskustannusten vähennysmahdollisuus rajattaisiin vain nimenomaisesti sopimuksen voimassaoloaikaan liittyviin kustannuksiin, johtaisi vaaraan siitä, että kuluttajalle asetettaisiin kertaluonteisia korkeampia maksuja luottosopimuksen tekohetkellä, koska luotonantaja voisi pyrkiä pitämään sopimuksen voimassaoloajasta riippuvat kustannukset mahdollisimman alhaisina.

33 Lisäksi on niin – kuten julkisasiamies korosti ratkaisuehdotuksensa 53 ja 55 kohdassa – että luottolaitoksilla laskutuksessaan ja sisäisessä organisoinnissaan oleva harkintavalta merkitsee, että kuluttajan tai tuomioistuimen on käytännössä erittäin vaikea määrittää objektiivisesti sopimuksen voimassaoloaikaan liittyvät kustannukset.

34 Lisäksi on todettava, että se, että luoton kokonaiskustannusten vähennykseen sisällytetään kustannukset, jotka eivät riipu sopimuksen voimassaoloajasta, ei aseta luotonantajaa suhteettomasti epäedulliseen asemaan. On nimittäin muistutettava, että viimeksi mainitun intressit otetaan huomioon yhtäältä direktiivin 2008/48 16 artiklan 2 kohdassa, jossa säädetään luotonantajan oikeudesta korvaukseen mahdollisista kustannuksista, jotka liittyvät suoraan luoton ennenaikaiseen takaisinmaksuun, ja toisaalta tämän direktiivin välittömästi sopimuksen ennenaikaiseen takaisinmaksuun mahdollisesti liittyvistä kustannuksista, ja toisaalta tämän direktiivin 16 artiklan 4 kohdassa, jossa jäsenvaltioille annetaan lisämahdollisuus varmistaa, että korvaus mukautetaan lainaehtoihin ja markkinaolosuhteisiin luotonantajan intressien suojaamiseksi.

35 Todettakoon lopuksi, että luoton ennenaikaisen takaisinmaksun tilanteessa lainanantaja saa lainatun summan takaisin etuajassa, joten summa on tarvittaessa käytettävissä uuden luottosopimuksen tekemistä varten.

36 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 16 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kuluttajan oikeus vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista luoton ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä kattaa kaikki kuluttajalle aiheutuneet kustannukset.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY 16 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kuluttajan oikeus vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista luoton ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä kattaa kaikki kuluttajalle aiheutuneet kustannukset.

Allekirjoitukset